

"İlmin i'tası, manen ameli emrediyor; zekânın i'tası, ilmi emrediyor; istidadın bulunması, zekâyı; aklın verilmesi, marifetullahı; kudretin verilmesi, çalışmayı; cesaretin verilmesi, cihadı manen ve tekvînen emrediyor." İzah eder misiniz?

"Birisi, teşriîdir ki, sıla-i rahim ile tâbir edilen akraba ve mü'minler arasında şer'an emredilen muvasala hattıdır."

"Diğeri, emr-i tekvînîdir ki, fitrî kanunlarla âdetullahın tazammun ettiği emirlerdir. Meselâ, ilmin i'tâsı, mânen ameli emrediyor; zekânın i'tâsı, ilmi emrediyor; istidadın bulunması, zekâyı; aklın verilmesi, marifetullahı; kudretin verilmesi, çalışmayı; cesaretin verilmesi, cihadı mânen ve tekvînen emrediyor..."(1)

Verilen imkanlar, verilme amacına göre kullanılmak zorundadır.

Mesela, devlet askere silah ve mühimmat veriyor; verme amacı ise, gerektiğinde asayişî temin edip ülkeyi düşmana karşı savunmaktır. Asker bu silahı ve mühimmatı asıl verilme amacı olan vatani korumakta değil de darbe gibi gayrimeşru yolda kullanırsa, o zaman ihanet içine girmiş olur ve bunun cezası ağırdır.

Allah da insana birçok kabiliyet, duygu, zaman, ömür, hayat vesaire gibi nimetler vermiş. Bu nimetlerin verilme amacı ise Allah'ı tanımak, sevmek ve Ona kullukta bulunmaktır.

Mesela, ilmin verilmesi amel etmek için, akıl tefekkür etmek için, kalp Allah'ı sevmek için insana verilmiş. Biz bu duyguları farklı yerlerde kullanırsak, mesela ilmi mal toplamakta ve şöhrette, akli şerde, kalbi de mecazi sevgilerde kullanırsak, verilme amacına ihanet etmiş oluruz ki, bunun cezası cehennem azabıdır.

"İstidadın bulunması, zekâyı" ibaresini biz zeka yeteneğini işletme ve çalıştırma şeklinde anlıyoruz. Çok zeki insanlar var ki zeka kabiliyetini verimli kullanamıyor ve boşuna zayi ediyor. Potansiyel zekilik kabiliyet olurken, bu zekanın işletilmesi ve çalışması ise bilfiil zeka oluyor.

(1) bk. [İşarat-ül İ'caz, Bakara Suresi, 26-27. Ayetlerin Tefsiri.](#)